

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Jeanne Alchourroun

*Behauze,
Nafarroa
Beherea
(1921-2015)*

Aurkibidea

Biografia

Jeanne Alchourroun Armendaritzen sortu zen 1921ean, baina umea zela familia Behauzera joan zen bizitzera eta gazte-denbora bertan pasatu zuen. Behauzen ibili zen eskolan. 15 urte zituela ezagutu zuen bere senargaia. Bi urtez soldadu egon eta etxera itzuli zenean, gerra sortu zen eta berriz joan beharra izan zuen senargaiak. Hori ikusirik, ezkontzea erabaki zuten eta 1940an ezkondu ziren. Hiru haur ukan zituzten. 1950ean Arberatzera joan ziren bizitzera. Etxetiar (maizter) egon ziren bizi guzian, 1983an Arberatzeko etxea erosi arte.

Zintak

BEH-002

- **Proiektua:** Euskal kultur erakundearen artxiboak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lekumberri, Terexa
- **Data:** 2008-04-17
- **Iraupena:** 72 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Eskola Behauzen 1930. hamarkadan

- **Erref:** BEH-002/001
- **Iraupena:** 0:04:16. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:04:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

1933a arte, mutiko eta neskak bereiz eskolatzen ziren. Burraso batzuk begi txarrez ikusten zuten mutiko-neskak eskolan elgarrekin ematea. Beste haur frango bezala, Jeannek eskola 12 urtetan utzi zuen ; urte hortan berean zertifikatua lortu zuen eta komunionea egin.

2. Neska gazteak Behauzeko seroretan 1930. hamarkadan

- **Erref:** BEH-002/002
- **Iraupena:** 0:04:29. **Hasi:** 00:04:16. **Bukatu:** 00:08:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza
- Aisia » Kultura » Antzerkia
- Lanbideak » Neskameak
- Lanbideak » Sastreak, jostunak
- Lanbideak » Beste batzuk

Laburpena:

Eskola bukatu bezain laster, neska gazte batzu segi joaiten ziren. Jeanne bezalako beste batzu seroretan egoiten ziren bizpairu neguz, brodatzen, trikotatzen eta kozinatzen ikasteko. Bazituzten ere artetan atsedenaldi batzu : memento horietan antzerkian aritzen ziren.

3. Neska gazteen jokoak

- **Erref:** BEH-002/003
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 00:08:45. **Bukatu:** 00:10:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:

12-15 urtetako neskak kroketea ari ziren bai eta ere « 31 » deitu karta jokoan. Mutikoek ez zuten bixtandena joko horietan parte hartzen.

4. Neska gazteak dendariaren etxean

- **Erref:** BEH-002/004
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:10:32. **Bukatu:** 00:12:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza
- Lanbideak » Sastreak, jostunak

Laburpena:

Neska gazte askok bizpahiru negu pasatzen zituzten dendariarekin josten ikasten. Peyroutet izeneko dendaria ezaguna zen, Jeanne bezalako dotzena bat neska gazte formatzen zituelako aldi oro.

5. Kongregazionea

- **Erref:** BEH-002/005
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:12:50. **Bukatu:** 00:14:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Kongregazioak

- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:

Kongregazioen izaiteko eta egoiteko haxe egin behar zen : besta igandetako mezan elizaintzinean egon mantalina xuria buruan eta uhal urdin bati zintzilikatu medaila urdin bat lepoan, mutikoei ez dantzan aritu. Neska gehienak kongregazioetan ziren.

6. Ezkongabeko bigote gazte baten harremanak gerla inguruan

- **Erref:** BEH-002/006
- **Iraupena:** 0:03:48. **Hasi:** 00:14:35. **Bukatu:** 00:18:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Bigote batzu goizik abiatzen ziren ; Jeannek 15 urtetan ezagutu zuen bere gizongaia (1936an). Garai hartan, gazte ez zuten amodiorako eta sexualitateko niungo prestakuntzarik. Eta ezkontzaz kanpoko harreman sexualak ez ziren onartuak.

7. Bigarren gerlako oroitzapenak (1939-1945)

- **Erref:** BEH-002/007
- **Iraupena:** 0:08:16. **Hasi:** 00:18:23. **Bukatu:** 00:26:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » II. Mundu Gerra (1939-1945)

Laburpena:

Gerla denborako bizi baldintzak ez ziren denentzat berdinak. Jeanne oroitzen da Behaizen ez zutela janari eskasik (etxeke xerria bazuten, ogia, gurina). Alemanak pasatzen ziren etxetan janari keta (arraultzeak bereziki).

8. Amatasuna 1940-1950 urteetan

- **Erref:** BEH-002/008
- **Iraupena:** 0:06:27. **Hasi:** 00:26:39. **Bukatu:** 00:33:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak

Laburpena:

Gehienetan (arazo berezirik ez zenean) emaitzak lagundurik ukaiten zen haurra. « Elizan sartzea » deitu ohidura aski zabaldua zen Euskal Herrian barna.

9. Laborari emazte baten lanak 1950. hamarkadan

- **Erref:** BEH-002/009
- **Iraupena:** 0:04:53. **Hasi:** 00:33:06. **Bukatu:** 00:37:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Laborarisak bere burua barneko (garbiketa, sukaldaritza) eta kanpoko (belar, arto biltze) lanen artean banatu behar zuen. Arto xuritzea auzoen arteko lan elgarretaratze alaia zen.

10. Ogi joitea 1950. hamarkadan

- **Erref:** BEH-002/010
- **Iraupena:** 0:03:31. **Hasi:** 00:37:59. **Bukatu:** 00:41:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Ogi joitea auzoen arteko elgarretaratze garrantzitsua zen. Joiteko mekanika 1956an agertu zen. Ogi peiten zen, idortzen ezartzen ezpaletan bildurik eta ondotik joiten. Lehen denboretan joitea ganerretik hurbil egiten zen (ezpal guziak aitzinetik sartzen ziren), ondotik pentzean berean eta honek lana errextu zuen.

11. Xerri hiltzea

- **Erref:** BEH-002/011
- **Iraupena:** 0:04:22. **Hasi:** 00:41:30. **Bukatu:** 00:45:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Baserría » Baserriko lanak

Laburpena:

Xerri lanek bizpairu egun hartzen zuten, xerri hiltzetik tripotak, lukainkak, pateak eta urinekoak egiteraino.

12. Bokata

- **Erref:** BEH-002/012
- **Iraupena:** 0:01:30. **Hasi:** 00:45:52. **Bukatu:** 00:47:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Bokata untzi handi batean egosarazten zen etxean berean, urean pasatzea aldiz errekan egiten zen. Eskorgetan edo orgaxka batzuetan eramaten ziren xuriketak errekarara.

13. Behi hazkuntza

- **Erref:** BEH-002/013
- **Iraupena:** 0:03:14. **Hasi:** 00:47:22. **Bukatu:** 00:50:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

1950-1960 urteetan, Arberatze Yemenea bezalako etxalde batzu behi hazkuntzan berezituak ziren (Akitaniako blondak), Europan (Ingalaterran) edo Europatik kanpo (Kanadan eta Errusian) saltzeko. Yemeneko Alchourroun-tiarrek parte hartzen zuten ere primetan.

14. Berritasunen etorrera (elektrika, ura, telebista)

- **Erref:** BEH-002/014
- **Iraupena:** 0:03:18. **Hasi:** 00:50:36. **Bukatu:** 00:53:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Behaizen elektrika 1942-1943an ezarri zuten. Jeannek ponpako ura berantago ezagutu du, Behauze utzi eta Arberatzera arribatu denean, 1950ean.

15. Etxetiargoa eta aferma Arberatzen

- **Erref:** BEH-002/015
- **Iraupena:** 0:13:03. **Hasi:** 00:53:54. **Bukatu:** 01:06:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

Arberatzen 10 laborarietarik 7 etxetiarrak ziren 1950. hamarkadan. Etxeko jaunak ez ziren herrian berian bizi baizik eta, gehienetan, hurbileko (Donapaleu) edo urruneko (Biarritz) hirietan. Etxetiarrek kabalen prezioaren erdia ematen zieten, ogi uztaren erdia, eta 10 arto lerroetarik 4. Ondotik, afermak etxetiargoaren tokia hartu du.

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com